

KORTÁRS MŰVÉSZET ÉS SZINGAPÚR – KÖRMONALAK

Szingapúrt kevésbé említik a kortárs építészet és művészetek legújabb helyei között, nem úgy mint, Doha (Katar) vagy Abu Dhabi (Egyesült Arab Emírségek) megapoliszokat. Pedig Szingapúr az előbbiekhöz hasonlóan alakuló, fejlődő városállam, amelynek építészeti ismertetőjegye a Marina Bay Sandsen (állítólag az Indonéziából oda szállított homokkal feltöltött tenger területén) épült három – szállodaként működő – toronyház, és a tetején nyugvó hatalmas csónakforma, amely egy 150 méter hosszú, feszített víztükrű uszodának ad keretet.¹ Közéleben pedig egy lótuszvirág alakú építmény található, amely galériaként működik, és amelyhez fedett függőjárda vezet. Szingapúr nagy részén fedettek a járdák, így védve a gyalogosokat az esőtől, s mindez valamiképpen a reneszánsz építészeti árkádjaira vezethető vissza, amelyekhez a megmaradt – kínai és indiai negyed házain is fellelhető – koloniális stílusban is alkalmazott fedett épületrész jelenti a folytonosságot. A hatalmas, különleges formájú, építészeti bravúrokat megvalósító magas-házak közötti kis tereken műalkotásokra bukkanhatunk: a Paribas Bank üvegtornya körül például egy ANISH KAPOOR és egy JAUME PLENSA-szobrot, de RODIN *Gondolkodójának* egy másolatát is megtaláljuk. Ez az európai szem számára talán furcsa keveredés nemcsak az időbeli anomáliákban, hanem más szinteken is, mondjuk az ízlés területén is megnyilvánul. A tiszta formai megoldásokkal kialakított és megvalósított építészeti remekek között például egy színes, műanyag, levegővel felfújott játékkalattokból épített játszóteret láthatunk lebegni az óceán vizén egy zártabb kis öbölben, s távolabb cirkuszi sátrak körvonalai sejlenek fel. Este nyolckor pedig a világ egyik legelegánsabb, üveg- és tükröfelületektől csillogó, fényes fémváz, palotának látszó plázája és szállodája melletti, illatozó virágú parkban, magas műfák fényei gyulladnak ki:

¹ Az épületkomplexum a Safdie Architects építésziroda tervei alapján épült. Ld. <https://www.safdiearchitects.com/projects/marina-bay-sands-hotel-and-sky-park>

hátterzenére váltogatva színes lámpákkal adnak fényhangversenyt. A már említett hófehér, lótuszvirág alakú, vízililiomos tavakkal körülvett épületben van az ArtScience Museum, amely valójában egy magángaléria a Marina Bay Sands-en. Jelenleg az *Art from the Streets* című kiállítás² látható benne, amely műfajában és időbeli kiterjedésében is egy szélesebb értelemben vett graffiti-kiállítás: a lefedni kívánt terület – graffiti / Spray-Art / Stencil Art – az egyéni grafikai íráson (tageken) túl különféle festészeti, filmes, rajzos, bricolage-os, kollázsos megoldást is felhasznál, a ház- és egyéb falakat kiindulópontul véve. A kiállítás az 1960-as évektől kezdve mutatja be, különböző témakörök köré rendezve, a jelentőssé és ismertté vált „falfirkákat”: *Úttörők és mesterek* (pl. QUIK, FUTURA, A-ONE), *Az üzenet adventje* (pl. ZHANG-DALI, CHAZ BOJORQUEZ, INVADER), *Stencilvilág* (BANKSY, JEF AEROSOL, DFACE), *Új Írások* (pl. RERO, TANC, STEN LEX), *A kontextus művészete* (pl. YZ, FAILE, JR), *Felemelkedés* (pl. VHILS, SWOON), s végül a *Helyi beavatkozások*: azoknak a graffitiseknek a munkái, akik

² *Art from the Streets*. ArtScience Museum, Marina Bay Sands, Szingapúr, 2018. január 13 – június 3. <https://www.marinabaysands.com/museum/art-from-the-streets.html#ii4gToEagQwdELBs.97>

a kiállítás terében és a kiállításra alkották meg műveiket (pl. CRASH, YZ, ZEVS, SHERYO, LUDO, EKO NUGROHO, SPEAK CRYPTIC). Nagyszabású és nagyvonalú kiállítás, amely teljesen különböző stílusú, fontos és izgalmas műveket mutat be különféle módokon újraalkotva vagy dokumentálva, helyben készült munkákkal kibővítve, valóban jó áttekintést és keresztmetszetet adva az „utca művészetéről”. Mindezt kiegészíti egy graffitiket rajzoló, festő párosról szóló film, amely bemutatja, miként készítettek a világ több pontján is hatalmas street-art alkotásokat. A kiállítás kurátora a Párizsban és Shanghaiban élő galériatulajdonos, MAGDA DANYSZ,³ a graffiti és az urban art támogatója, valamint szakértője, aki könyvet is publikált erről az utóbbi években teljesen kanonizált képzőművészeti ágról.⁴

A kortárs művészetek más szingapúri kiállító-helyekre bepillantva sem lehet egyértelmű ázsiai vagy egyéb helyi sajátosságot felfedezni, sokkal inkább a világ más nagyvárosaiból vagy jelentősebb művészeti

³ <http://magdagallery.com/>

⁴ Magda Danysz: *From Style Writing to Art: A Street Art Anthology*. Drago Arts & Communication DRAGO, 2010

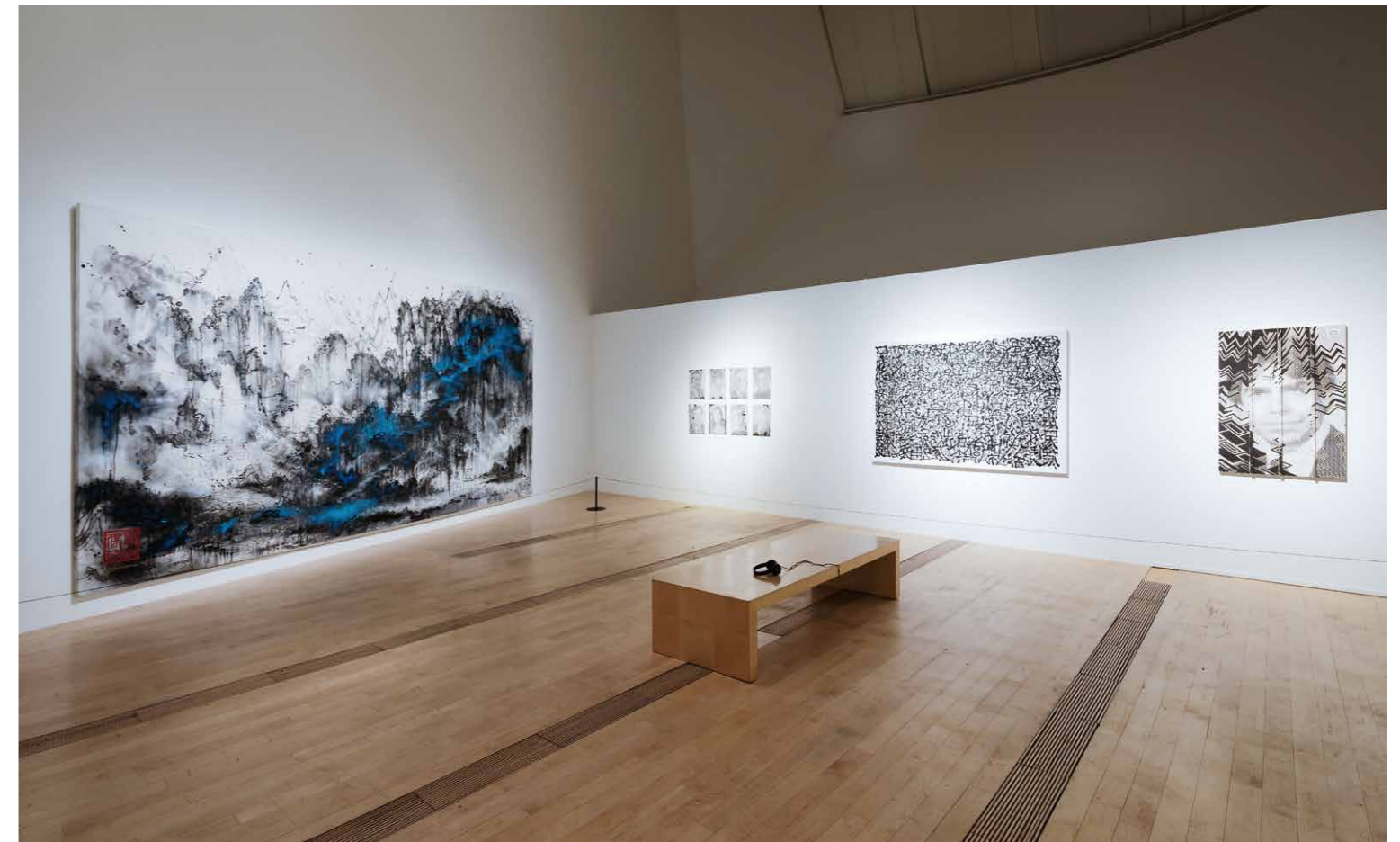

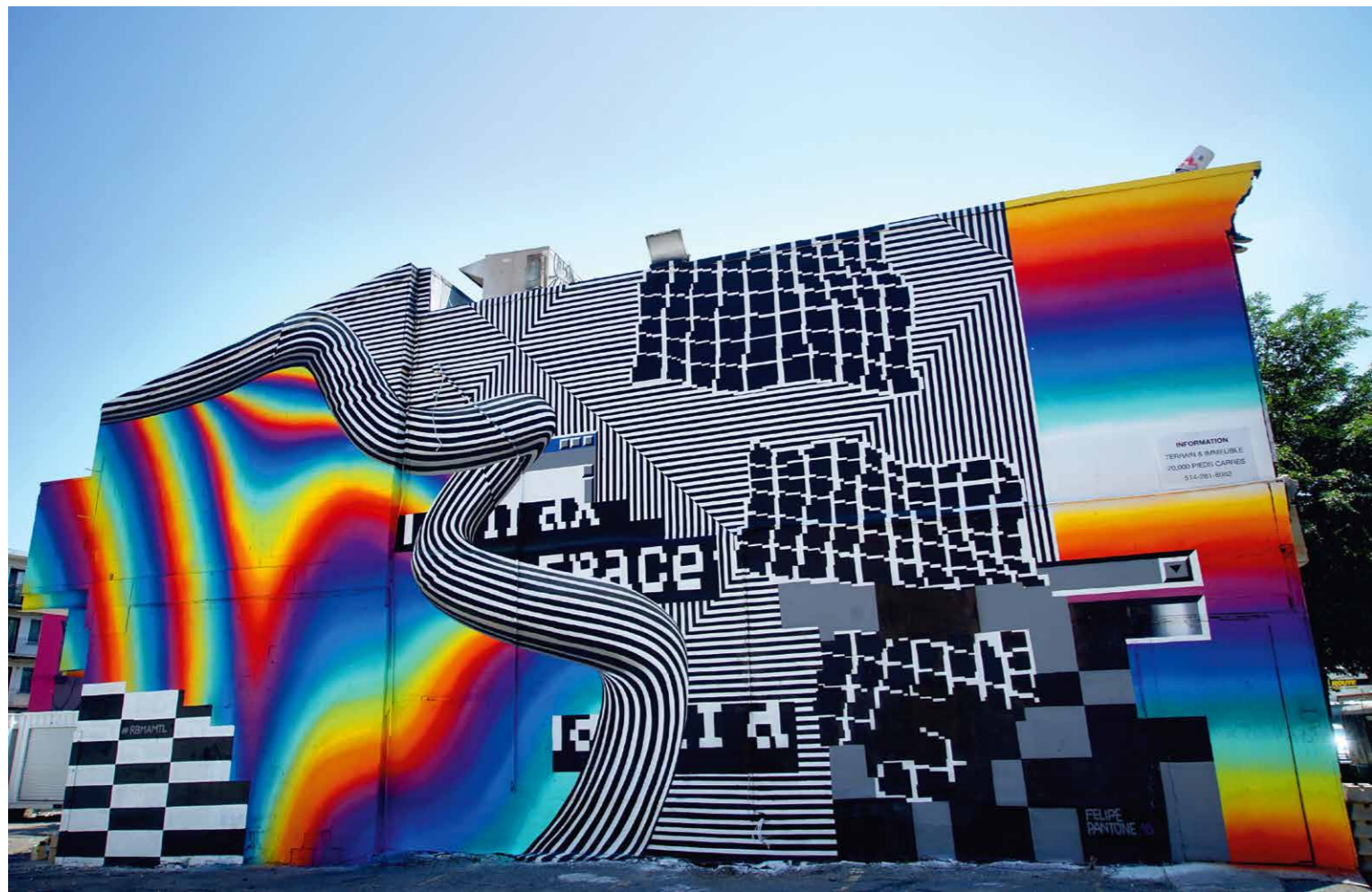
Getting Up Gallery, interiőr

eseményeiről, helyeiről (művészeti vásárok, galérialáncolatok) ismert stílusjegyek, témák, eszközök és anyagok alkalmazása köszön vissza. A kortárs művészet „hivatalos helyszíne” a Singapore Art Museum (SAM), amely két, historikus stílusban emelt épületben működik. 2018. február–márciusban a nagyobb főépület felújítás alatt állt, a kisebbben pedig, amely korábban iskola volt, *CINERAMA* címmel tíz délkelet-ázsiai művész alkotásait bemutató video-kiállítás futott, amely az emlékezés és identitás témáit állítja középpontba.⁵ Animációkat, kisfilmeket, filmes installációkat

⁵ *CINERAMA Art and the Moving Image in Southeast Asia* (CINERAMA Művészet és kép Délkelet-Ázsiában), SAM, Szingapúr, 2017. november 17 – 2018. március 25. Ld. még: <https://www.singaporeartmuseum.sg/exhibitions/past.html>

New Writings Gallery, interiőr

Felipe Pantone
Cím nélkül, fal Montrealban, 2016, spray | *Art of the Streets*, ArtScience Múzeum, 2017
© A művész jóvoltából.

láthattunk. Az egyik alkotás, MING WONG szingapúri alkotó műve ROMAN POLANSKI 1974-es *Chinatown* című filmjének egy-egy emlékezetes jelenetét játssza, filmezi újra, egy-egy filmkocka köré épített díszletekkel utánoz egy filmstúdiót. HAYATI MOKHTAR *A Falim-ház: Megfigyelések*⁶ című munkája

6 Hayati Mokhtar (Malázia): *Falim House: Observation*, 2013-2015, ten-channel video with sound, 16:04 mins

Vhils (Alexandre Farto)
Cím nélkül, fal Sanghajban, 2012 | *Art of the Streets*, ArtScience Múzeum, 2017
© A művész jóvoltából.

régi fotókkal és a jelenben készített filmfelvételekkel dokumentálja egy huszadik századi malajziai-kínai iparmágnás család házáat, illetve annak romjait, az otthagyt legszemélyesebb tárgyakkal, levelekkel, iratokkal, bútorokkal, porcelánokkal, nyitott, szélben lengő ablakokkal, ajtókkal. Mintha egy hirtelen elűzetés, menekülés nyomait tárná, mutatná meg. A történelem hasonlóan romboló oldalát mutatja meg AMY LEE SANFORD alkotása, amely a szülei között, a kambodzsai polgárháború (1970-1975) alatt folytatott levelezés fennmaradt példányainak, darabjainak fénymásolási folyamatát mutatja be.⁷ Vannak vidámabb és játékosabb alkotások is, ilyen például TROMARAMA színes gombokból készített és lefilmezett animációja egy rockzenekarról és egyik koncertjéről.⁸

A kortárs művészetek számára Gillman Barracks-ban,⁹ Szingapúr volt gyarmati brit

7 Amy Lee Sanford (Kambodzsai születésű amerikai művész): *Scanning*, 2013, single/channel video, 41:56 mins

8 Tromarama (Indonézia): *Zsa Zsa Zsu*, 2007, stop motion animation, edition 3/5, 4:42 mins

9 <https://www.gillmanbarracks.com/>

YZ
Wu császárné, 2015, festmény antik ajtókon | *Art of the Streets*, ArtScience Múzeum, 2017 | Magda Danysz Galéria jóvoltából © Fotó: Stéphane Bisseuil

katonai bázisán is szabadítottak fel helyet. A trópusi növényekben dús parkban található fehérre festett házak, amelyekben 2012 óta nemcsak délkelet-ázsiai, hanem nemzetközi galériák is működnek, már egyáltalán nem emlékeztetnek katonai objektumra. A galériák mellett egy Kortárs Művészeti Kutató Központ,¹⁰ valamint egy, művészeti szervezetek és gyermekek számára fenntartott kreatív stúdió¹¹ is működik itt. A tizenkét galéria nincs egyszerre nyitva, viszont működésük úgy van összehangolva, hogy mindig találunk megnézhető, illetve bezáró vagy éppen nyitás előtt álló, készülő kiállításokat. Élő, folyamatosan látogatott hely, ahol péntek esténként az ún. „After Dark” program eseményei, szombatonként pedig további délutáni művészeti rendezvények, vezetések, rezidens és pop-up kiállítások is zajlanak. A február végén, március elején látható kiállítások közül a ShanghART Galériában MELATI SURYODARMO *Timoribus* című fotósorozatokon, videofilmeken alapuló, önreprezentációs- és önnarratív kiállítása¹² volt nagyobb volumenű, és egy másik művésznő, YEO KAA irónikusabbra hangolt, festményekből és hatalmas (teremnyi) méretű kislányalak-bábuból álló, szintén genderalapú önanalizáló kiállítása a Yavuz

10 National Research Centre for Contemporary Art Singapore (NTU CCA)

11 Art Outreach organizations, Playeum's Children's Centre

12 Melati Suryodarmo: *TIMORIBUS*. ShanghART Gallery, Szingapúr, 2018. február 25 – március 25. (<http://www.shanghARTgallery.com/galleryarchive/exhibition.htm?exbid=11785>)

Galériában.¹³ A Sundaram Tagore Galéria fülöp-szigeti művészek kiállítását mutatta be, amely a városi élet, pontosabban a lakás, lakhatás, menedék, védelem vagy védtelenség témáját járta körül, több jó művel, érdekesen és elgondolkodtatóan.¹⁴

Az egyesült államokbeli Yale egyetem és a Szingapúri Nemzeti Egyetem közös alapítású egyetemének (YALE NUS)¹⁵ épületegyüttese szintén megtekinthető látványosságként, ahol olyan jelentősebb kortárs alkotásokat találunk, mint például egy SOL LEWITT-mű¹⁶ a nagyelőadó halljában, vagy egy MICHAEL LEE-mű¹⁷ egy irodai részben (Elm Office), amelyeket támogatók vagy maguk a művészek ajándékoztak az intézménynek. Az egyetem Művészeti Karának tanárai között is vannak számon tartott, rendszeresen kiállító kortárs alkotók, akik közül példaként JAMES JACK¹⁸ említhető.

A fentiek fényében talán már nem is annyira meglepő módon véletlenszerűen is rábukkanhatunk galériákra, és bennük fontosnak, ismertnek számító művészek alkotásaira: az egyik, utcatömb nagyságú bevásárlóközpontban például feltűnik egy embernagyságú Bruno Catalano-szobor, egy férfialak jellegzetes töredezettséggel, utazótáskával, a nem festett felületeken a bronz zavaróan fényesen csillogásával (Bartoux Galeries). Vagy nagy fehér Botero-szobrok mellett – egy újabb – Anish Kapoor-plasztika, egy kis Salvador Dali-szobor és Andy Warhol-képek a falakon (Opera Galery Singapore). De ez már nem is csak kortárs, hanem egy a sokból, a keveredés, a felfokozottság, az intenzitás és mindezek visszatükröződésének, villódzó összjátékának lenyomata, 2018 nyárelőn, Szingapúrban.

13 Yeo Kaa: *Alone But Not Lonely*, Yavuz Gallery, Szingapúr, 2018. január 27 – március 4. (<http://yavuzgallery.com/exhibitions/alone-but-not-lonely/>)

14 *Street Mining. Contemporary Art from Philippines*. Sundaram Tagore Gallery, Szingapúr, 2018. január 20 – március 14. <http://www.sundaramtagore.com/exhibitions/street-mining>

15 <https://www.yale-nus.edu.sg/>

16 Sol LeWitt: *Walldrawing#442*, 2015, papír, színes tus. Ld. még: <http://theoctant.org/edition/iv-7/arts/deconstructing-the-hidden-wit-of-sol-lewitt/> (Utolsó letöltés: 2018. április 23.)

17 <http://michaellee.sg/about/>

18 <http://jamesjack.org/works/natura-naturata-light-singapore/> és <https://theartling.com/en/artzine/2017/12/18/in-praise-of-shadows--celebrating-a-unique-dimension-between-dark--light/> (Utolsó letöltés: 2018. április 23.)

JR
Cím nélkül, 2016, fotók, fa | *Art of the Streets*, ArtScience Múzeum, 2017
Magda Danysz Galéria jóvoltából © Fotó: Stéphane Bisseuil

